

Synovec z /bočnej/ trečiansko-čachtickej vetvy Karola V. Forgácha, po 63 rokoch v roku 2010 navštívil Marcali, a prejavil úctu členom rodiny gombeckej vetvy. Viac ako 100 Forgáchových potomkov od roku 2005 v rámci združenia zbiera a chráni pamiatky svojej minulosti.

Gróf Forgách Móric és gróf Forgách Antal portréja
Portrét grófa Morica Forgácha a grófa Antona Forgácha

Gróf Forgách V. Károly és felesége Révay Margit
Gróf Karol V. Forgách s manželkou Margitou Révayovou

A marcali-gombai temetőben található Forgách családi sírkert
Rodinná hrobka Forgáchovcov na cintoríne v Marcali - Gomba

Marcali Múzeum (Múzeum rodu Marcali)
8700 Marcali, Múzeum köz 5. (Kulturális Korzó)
Tel: +36 85 510 520 • www.marcalimuseum.hu
Email: info@marcalimuseum.hu

Múzeum rodu Forgách – kaštieľ Jelenec
(Forgách Múzeum – kastély Jelenec)
Cím: Hlavna ul. – Forgacov dvor, 951 73 Jelenec (Gímes)
Tel: +421 37 631 33 11, +421 37 631 32 04
E-mail: muzeum@jelenec.sk

Könyöki József rajza a sírkőről 1881-ből,
amikor még a felsőelefánti kolostorban állt.
Kresba Jozefa Könyökiho o náhrobnom kameni,
z tých čias keď bol umiestnený v kláštore v Horných Lefantovciach.

A síremléket 2002-ben restaurálta Faragó János kőrestaurátor Sopronban
A szöveget írta: **Huszár Mihály**
Fordította: **Borbély Rozália, Vajna-Vormair Katalin, dr. Gyulai Éva**
és **Timoranský Ilona**
Grafikai kivitelezés: **Matucza Ferenc**
Fotók: **Huszár Mihály, Zsrai Tibor, Miroslav Eliáš**
Nyomdai munka: **Xilon Nyomda Kft., Budapest**
Felelős kiadó: **Vidák Tünde**
2015

Forgách Gergely reneszánsz sírköve
1515-ből

Reneszánsz naghrobny kamen Gregora Forgácha
z roku 1515

Forgách III. Péter (1464–1519) nyitrai főispán, 1515-ben rendelte meg testvére, Forgách I. Gergely (?–1514) nyitrai alispán vörösmárvány síremlékét Ioannes Fiorentinustól. Az olasz kőfaragó mester a sírkövön egy szalaggal díszített, körben álló címert, alatta pedig sírfeliratot készített el.

Ezt a sírt forgách péter még életében kegyességéből helyezte el fivérének, a korán meghalt Gergelynek, és azt akarja, hogy ez a sír legyen az övé és a gyerekeié is.
1515. október első napján

A Firenzei János készített engem.

Ioannes Fiorentinus dolgozott a Bakócz kápolnán (Esztergom), nevét őrzi egy keresztelőkút a Szilágy megyei Menyő (ma Meneu, Románia) református templomában, a lengyelországi Gnieznóban pedig Jan Łaski érsek rendelte meg tőle a saját síremlékét.

Forgách Gergely síremléke a felsőelefánti (ma Hore Lefantovce, Szlovákia) pálos kolostor templomában volt a padlószintbe beépítve, egészen 1894-ig. Ekkor gróf Forgách IV. Károly eladta a kolostort az Edelsheim-Gyulay családnak, akik kastélyá alakították át. A gróf a síremlékét áthozatta a nagygombai kastélyába, és az udvaron állíttatta fel.

1945 után államosították a marcali Forgách birtokot, így a síremlék sem került el gyászos sorsát: 1949-ben a címert lefaragták, és az új Rákosi-címert alakították ki rajta. 1951-ben – „felsőbb utasításra” – összetörték és a gombai fürdőház, valamint egy közút alapjába szórták be a maradványokat. 1973–75 között Horler Miklós kezdett kutatni a síremlék után, akinek hosszas keresés után 1978-ban sikerült a sírkő nyomára bukkanni, amikor elbontották a fürdőházat. Ekkor került a soproni kőrestaurátor műhelybe, majd 2002-ben megtörtént a végleges helyreállítás és a töredékek kiegészítése.

Náhrobny kameň z červeného mramoru pre nitrianskeho podžupana Gregora I. Forgácha (? –1514), v roku 1515, si objednal jeho brat Peter III. Forgách, nitriansky župan (1464–1519), od Ioannesa Fiorentinusa. Taliansky kamenársky majster na náhrobnom kameni vyhotovil v kruhu stuhou zdobený erb a pod to umiestnil náhrobny nápis.

Ioannes Fiorentinus pracoval na kaplnke Bakócz v Ostrihome, podľa neho je pomenovaná krstiteľnica v kalvinskom kostole v Menyő v Szilágyskej župe (dnešné Rumunsko) v poľskom Gnieze, arcibiskup Jan Łaski, u neho objednal vlastný náhrobny kameň.

Náhrobny kameň Gregora I. Forgácha bol zabudovaný do prízemia paulinského kláštora do roku 1894 v Horných Lefantovciach (dnešné Slovensko). Vtedy gróf Karol IV. Forgách predal kláštor rodine Edelsheim-Gyulay, ktorá kláštor prestavala na kaštieľ. Náhrobny kameň gróf dal preniesť do svojho kaštieľa vo Veľkej Gombě a umiestnil ho na dvore.

Po roku 1945 majetok Forgáčovcov v Marcali zošlátnili a smutný osud neminul ani náhrobny kameň. V roku 1949 erb z náhrobného kameňa okresali a vytvorili na ňom nový erb Rákosiho. V roku 1951, z nariadenia „vyššej vrchnosti“, náhrobny kameň rozbili a zvyšky nasypali do základov kúpeľného domu a do jednej obecnej cesty. Medzi rokmi 1973–75 po náhrobnom kameni začal pátrať Mikuláš Horler, komu sa po dlhom pátraní podarilo prísť na stopu náhrobnému kameňu, keď rozobrali kúpeľný dom. Vtedy sa náhrobny kameň dostal do dielne šopronskeho kamenára a v roku 2002 skončili konečné úpravy a doplnili chýbajúce úlomky.

A gombai kastély, amelyet Forgách IV. Károly kibővítettett (1892)
Kaštieľ v Gombě, ktorý rozšíril Karol Forgách IV. (1892)

A Forgách család Gombán (1812–1945)

Agimesi és gácsi gróf Forgách család 133 évig töltött be Ameghatározó szerepet Marcali történetében. A Nyitra vármegyéből származó és felső-magyarországi birtokokkal rendelkező Forgáchok egyenesen Szent István lovagjától, Hont vitéztől eredeztették magukat. Ősi fészüket, Ghymes várát 1226-ban kapták (ma Jelenec, Szlovákia). A család többek között Gács, Mándok, Kassa, Csejte, Szécsény településeken rendelkezett birtokokkal és kastélyokkal.

1812-ben, gróf Forgách Ferenc (1783–1862) feleségül vette a Deseő család utolsó tagját, Juditot (1791–1862), akinek révén Gombán szerzett birtokot a felvidéki grófi család. Fiai közül Móric (1813–1880) osztrák dragonos őrnagyként Itáliában, majd zsendár alezredesként Magyarországon szolgált, a Marcali Takarékpénztár Rt. első igazgatója (1871–80) is volt. Testvére, Antal (1818–1899) alszolgabíró volt 1846-ig, majd az 1848–49-es szabadságharcban nemzetőr hadnagy, később, mint huszár főhadnagy harcolt. Forgách IV. Károly (1840–1900) és felesége Migazzy Eugénia (1856–1924) továbbfejlesztették a birtokot, és bőkezűen támogatták a gombai templomot. A következő Forgách, V. Károly (1880–1947), miután őrnagyi rangban leszerelt a hadseregből, Gombán élt a feleségével, báró Révay Margittal (1883–1954). Balaton-fenyesen villát építtetett, Badacsonyan pedig egy házat pincével. Mivel nem született gyermekük, 1945 után pedig államosították az összes tulajdonukat, így ő volt az utolsó gróf, aki a gombai templom mögötti kastélyban élt. (Testvére, Franciska és nagynénje Forgách Fery grófnő sem ment férjhez, így nekik sem születtek utódaik.) Forgách V. Károly Badacsonytomajban halt meg, később a feleségét is itt temették el. A marcali – gombaiak azonban máig megőrizték emlékeztükben őket.

Forgách V. Károly oldalági unokaöccse, Vladimír Forgách 2010-ben, 63 év múltán látogatott el Marcaliba, és rőtta le tiszteletét a család gombai ágának tagjai előtt. A Forgách leszármazottak ma több mint százán vannak és 2005 óta egyesületi keretek között gyűjtik és óvják múltjuk emlékeit.

Rodina Forgách v Gombě (1812 – 1945)

Gímešská a haličská Fogáčovská grófska rodina 133 Grokov plnila dôležitú rolu v dejinách Maracali. Z nitrianskej župy pochádzajúci Forgáčovci, ktorí mali majetky v Hornom-Uhorsku, sa priamo odvodzujú /pochádzajú/ od rytiera Svätého Štefana Hont-a. Ich prastaré rodové sídlo hrad Ghymes, (dnešný Jelenec – Slovensko) dostali v roku 1226. Rodina vlastnila majetky a kaštiele na územiach: Halič, Mándok, Košice, Čachtice a Szécsény.

Gróf Forgách IV. Károly
Gróf Karol IV. Forgách

V roku 1812 gróf František Forgách (1783–1862) sa oženil s Judito (1791–1862) poslednou členkou rodiny Deseő, prostredníctvom koho hornouhorská grófska Forgáčovská rodina získala majetky v Gombě. Z jeho synov Moric (1813–1880) bol majorom u rakúskych dragúnov v Itálii, potom slúžil v Maďarsku, ako podplukovník u žandárov a bol aj prvým riaditeľom sporitelne v Marcali. Jeho brat Anton (1818–1899) bol podslužným, potom v

národnooslobodzovacom boji v rokoch 1848–1849 slúžil ako poručík domobrany, neskôr bojoval ako nadporučík u husárov. Karol IV. Forgách (1840–1900) a jeho manželka Eugénia Migazzy (1856–1924) ďalej rozširovali a zveľadili svoje majetky a štedro podporovali kostol v Gombě. Nasledujúci Forgách, Karol V. (1880–1947) po ukončení vojenskej služby hodnosťou majora, so svojou manželkou Margitou Révayovou (1883–1954) žili v Gombě. V Balatonfenyvesi si dal postaviť vilu a v Badacsonyi dom s pivnicou. Nakolko boli bezdetní a po roku 1945 všetky majetky im zošlátnili, on bol posledný gróf, ktorý žil v kaštieľi za kostolom vo Veľkej Gombě. (Jeho sestra Františka a teta grófka Fery Forgách sa nevydali, a tak ani ony nemali potomkov.) Forgách Karol V. zomrel v Badacsonytomaji, a neskôršie tu pochovali aj jeho manželku. Obyvatelia z Marcali a v Gombě ich zachovali v pamäti.